



■ Fizetőprésben, szabálytalanul Parkolni márpedig - kellene



Fotó: Schmidt Andrea

■ Az üzemeltető a számára kijelölt út- és járdafelületen minél több gépkocsit kíván parkoltatni, hiszen ha már belevágott, nyerni szeretne az üzleten. A Victor Hugo utcában például a parkolóőrök az autósokat arra ösztökélik, hogy

szabálytalanul – átlósan – kétharmadnyi járdaszélességben, szinte a „falra mászva” állítsák le járműveiket.

A Belvárosban egy-egy parkolóhelyre több gépkocsi pályázik, s e helyzet a közeljövőben aligha változik.

■ Igazi szennzációval lepi meg olvasóit a kéthavonta megjelenő, Szegeden szerkeztett országos terjesztésű magazin. Ami még nem fordult elő a magyar történelemben, 1993. augusztus 18-án Ópusztaszeren országos megyegyűlést tartanak az önkormányzatok. Azon egy Nyilatkozatot fogadnak el.

Mi ez? Önkormányzatok lázadása? Miért gyűlik össze ezer ember ünnepélyes külsőségek között? Mit akar? Hivatalosan és baráti beszélgetéssel meghányi-vetni múltunkat, jelenünket és jövőnket. Megfogadni, hogy 1996-ban, a magyarság 1100 éves jubileumi ünnepségén újra, valamenynyien eljövünk.

A Déli Utakon című maga-

■ Déli Utakon

Önkormányzatok Ópusztaszeren

zin természetesen ír a Déli Autópályáról is, levonva azt a tanulságot, hogy Tirol felé igyekezzünk, de lóháton! Bemutatja a csődbe jutott milliárdost, aki csak szétárja kezét és azt hajtogatja: „Nem én vagyok a fekete fenékű”. Településtörténeti rovatában Kunhegyest veszi sorra. Csempezekről, eladó széplányokról, s az újra divatos vetkőztetésről is szól. Nem marad ki a keresztretjvény, a sokak ér-

A gyalogosok panaszait a gépkocsivezetők, vagy az őket kordában tartani hivatott szervek orvosolhatnák. Szabályosan parkolni azonban Szegeden néha szinte lehetetlen. Aki mégis megkísérli, az az autótársadalom közutálatának teszi ki magát.

Egy öreg Mercedes tulajdonosa fél éve veszekszik a parkolóőrökkel. Még az év elején hosszas utánajárást követően megszerezte ugyan a szegedi piacigazgatóság pecsétjével ellátott városi parkolójegyet, de azt a lakóháza előtti parkolóban nem fogadták el. Rádásul a KRESZ-tábla utasítása szerint, rendszeresen az úttal párhuzamosan, fél tengellyel a járdán hagyta kocsiját. Ahányszor ki-, vagy beszállt autójába, parkolóőrök inzultáltak. Az állandósult okvetetlenkedésüket megunva, a rendőrök segítségét kérte, akik természetesen neki adtak igazat. Telefonon elérte az üzemeltető Park Kft. vezetőjét is, de kérdéseire nem kapott választ. Végül szerkesztőségünkhöz jött segítségért. A polgármesteri hivatal közlekedési osztályán, ahová tanácsért fordultam, megerősítették: a díjszedők gyakran túllőnek a célon, mikor a megengedettnél több járművet próbálnak a parkolóba préselni. Az is megesk, hogy az ingyenes parkolóban önjelölt örök szednek pénzt. Esetenként kutyás emberek próbálkoznak ezzel szórakozóhelyek, diszkók környékén.

A parkolójeggyel kapcsolatban azt tudtuk meg, hogy az év közben történt változások miatt az egyébként érvényes bérletet a városgondnokságnál – az utcánév feltüntetésével – felül kell bélyegeztetni. (Erről bizony senki nem tájékoztatta a panaszosokat.)

Aki tehát szabályosan akar parkolni Szegeden, megkísérheti, ehhez joga van, de számolnia kell az említett kellemetlenségekkel.

Varga

■ A Bölcsészkar haldoklik és fejleszt Elvonási tünetek az egyetemen

Ne találgassanak, ezt a történetet lehetetlen kitalálni. Arról van szó, hogy a spórolás végett már hosszú ideje nincsenek telefon fővonalak az ország második legnagyobb tudományegyetemének a bölcsészettudományi karán. (Azaz vannak, kettő, az épületben működő dékáni hivatalban – végtére az adminisztrációnak az utolsó pillanatig élni kell, különben hogyan regisztrálnák: egybeüti beállt a halál.)

– Eredetileg egy asztalkára volt kitéve a dékáni előtt a készülék, de nehezen nyugodtunk bele: ha valaki véletlenül rákönyökölt, nyomban összeomlott. Ezért elhatároztuk, hogy építünk egy – nem fülkét, csak olyan fülke-szerűséget. Meg is lett, most ez előtt állunk sorba, a füzetbe beírjuk, hogy mennyiért telefonáltunk, a rend kedvéért – mondja dr. Szajbély Mihály, az 1. számú irodalomtörténeti tanszék vezetője, a kar dékánhelyettese.

Értetlenkedem, mi az, hogy a rend kedvéért, nyilván azért, hogy valaki kifizesse a számát... Igen, eredetileg ezért kellett a könyvelés, válaszolja a tanár úr, hiszen a tanszékek a saját költségvetésükből fizetik a kommunikációs számlát. De most már mindegyik „mínuszban van”, úgyhogy tulajdonképpen tökmindegy, mit nem fizetnek.

Muszáj-Herkulesék

A másik dékánhelyettes és tanszékvezető, dr. Sajti Enikő szobájában ott a csúcstechnika. Meg az egész épületben. A pályázatokon nyert pénzeket az Ady térre is „bement” az üveg-szál, a számítógépeken néhány pöttyintés és máris levelezhetnek az oktatók – mondjuk a brit nemzeti könyvtárral. Boldogok is, hogy Londonnal megvan az összeköttetés, de úgy érzem, valahogy még boldogabbak lennének, ha Debrecennel is meglenne.

– Az idén először történt meg, hogy a költségvetési bizottságban nem azon vitatkoztak, mire és kinek kellene adni azt a kevés pénzt, hanem azon, hogy kitől-mitől kell elvonni annyit, hogy mégis működőképes maradjon minden részleg – tájékoztat a dékánhelyettes. Aztán pedig sorolja, milyen fejlesztések lesznek szeptembertől a bölcsészkar képzésben: a létező „B” szakok közül „A” szak lesz a filozófia, az altajisztika, a volt szlavisztika „osztódásával” az ukrán, a szerb és a bolgár

Az Egyetem utcai – a köznyelvben: Ady téri – épület egyik nevezetessége a dékáni hivatal előtt felépült „létesítmény”. Azért nevezem így, mert ha telefonfülkének mondanám, nem lennék egészen pontos, ha szimplán telefonnak, akkor sem. Nem is a név a lényeg, hanem az, hogy a kar tanszékeinek vezetői (esetleg, néha, ha nagyon akarják, a nem vezető beosztású oktatók is) e létesítmény segítségével kommunikálni tudnak – mondjuk a budapesti, vagy a debreceni vendégoktatóval.

nyelv. („A” és „B” között lényegiek a különbségek, a hallgatók szempontjából az a legfontosabb, hogy a „B” szakokat csak nappalis hallgatók vehetik fel, ha már legalább két szemesztet teljesítettek, az „A” szakokra pedig „rendesen” felvételizhetnek az érettségizettek.) Tervezik az amerikanisztika és az általános nyelvészet „A” szakká fejlesztését. A néprajz, az őstörténet „B” szak lesz szeptemberben, a Sajti Enikő vezette, Kelet-európai speciális képzés is előlép „minor” szakká (szerepel az indexben) és számos új speciális képzés indul, közöttük a mediterránnummal foglalkozó. Tanszéke, méghozzá Hispanisztika elnevezésű (tehát nemcsak a spanyol nyelvet, hanem az irodalmat, történelmet, néprajzot is oktató) tanszéke lesz az eddigi spanyol szaknak. És éppen tegnap jelentették be (a minap megírtuk): indul az egyetemi újságíróképzés, „B” szak lesz, a tanszéki csoport Szajbély Mihály tanszékének kebelében dolgozik, szeptembertől.

Va banque

De hogyan is van az, hogy nem lehet telefonálni, mert költségkímélés esete forog fenn? S ugyanez okból – mint régi diáktüntetésekéből tudjuk – WC-papír már időtlen idők óta nem honos a kari illemhelyeken. Miért, hogy a tanszéki (nem nagy) „dologi” rubrikákba ezidőtájt mínuszjelek után sorakoznak a számok? És akkor ezek a fejlesztések! Csak nem a szaporuló hallgatói létszámra, azaz a fejkvótára bázíroznak a hazárd karon?

Szajbély tanár úr szavai megvilágosítanak: a hazardirozást nem az egyetemiek kezdték. Az történt, hogy a kultusz-

minisztériumban megállapították, az idén mennyi lehet az egyetemi hallgató kies országunkban. Közölték az egyetemekkel, hogy mekkora létszámnövekedéssel számolnak országosan. Hogy miként jutottak az adat birtokába? Elképzelné sem merem, hogy osztottak. Mármost a pénzt a jelenlegi fejkvótával. (Infláció? Ez az, amiről nem beszélünk.)

– Ha a minisztériumi keretszámokat látva minden más egyetem önmegtartóztató lesz és kevesebb hallgatót vesz fel, csak mi többet, akkor nyerők vagyunk. Ha mindenki nagyobb arányban fejleszt, akkor nagy a baj, mert csökken a fejkvóta. Meglátjuk, mi lesz – néz bizakodón a jövőbe a tanszékvezető- dékánhelyettes. A hangulat jó, ám illékony, a tanár úr váratlanul fölsóhajt: – Csak azt tudnám, mi történik addig?

A dékán nem írta alá

Egyelőre a dékán nem írta alá a meghívott oktatók honoráriumáról szóló belélegeket; állítólag azért tett ilyen merészt, hogy nem tett kézzjegyet, mert előbb látni szeretné – persze nem előben, csak valamilyen papíron –, hogy megvan az az öt millió, ami most még nincs meg. Ennyi hibádzik, hogy a kar oktatói decemberben fizetést kaphassanak. Azért hiányzik a bér, mert tavaly decemberben már kiosztották. Ahogy erre a törvény (igen, a közalkalmazotti) és a fennhatóság kötelezte őket. Tavaly a törvény-előírta 13. havi fizetesként az idei decemberi bérüket vették fel az oktatók, a minisztérium pedig azt mondta, hogy ezt az idén majd „kigazdálkodja” az egyetem. Úgyesem kigondolták, de nem sikerült gazdálkodni – eddig. Mert a „dologiból” elvonás történt az idén, ha az inflációról is beszélünk – mert van –, akkor a tavalyihoz képest majdnem 50 százalékkal kevesebb pénz jutott a működési költségekre. Ezért vannak most mínuszjelek a tanszéki költségvetésekben. És ezért nincs miből kigazdálkodni a decemberi (12. havi) béreket. És ezért nem éri meg a pénzt a milliós infrastruktúra (mondjuk a pályázaton nyert számítógép); hiszen nem tudnak festéket venni a nyomtatóba...

Maradt egy kérdés: mért fejleszt, amikor haldoklik?

A válasz – talán – az: hogy mégse haljon meg. Ámen.

Sulyok Erzsébet

■ A következő szabadtéri Aida-bemutató 1962 augusztusában volt. A parádés szereposztásban a Milánói Scala amerikai származású szopránja, Margaret Tynes alakította az etióp rabszolgalányt. A többi szerepet is elsőrangú énekesek keltették életre: Luigi Ottolini (Radames), aki banktisztviselőből 12 évi kemény tanulás után jutott el a Scala színpadára; Zenaida Pally (Amneris) a Bukaresti Operaház mezzoszopránja, aki 1956-ban Carmenként is fellépett Szegeden; Svéd Sándor (Amonasro), aki a Metropolitan közönségét is meghódította; a kisebb szerepekben a kitűnő szegediek: Sinkó György, Szalma Ferenc és Turján Vilma. Az előadást Mikó András rendezte, a dirigens Vaszy Viktor volt. Ez volt a szabadtéri játékok történetének addigi legnagyobbosabb előadása, 900 fős statisztéria töltötte be a Varga Mátyás monumentális díszleteivel meg-hosszabbított színpadot. A kritikusok a bemutatót káprázatos

sikerként értékelték, a közönség az előadás végén fél óras tapssal ünnepelte a művészeket. Azokban a napokban egyébként a harmadik és a negyedik úrhajósok, Nyikolajev és Popovics útjáról szóló híradások uralták a Délmagyarország hasábjait is: „Nemcsak a szocialista, hanem a kapitalista hírigyűnkségek is háttérbe szorítottak minden szennzációt és csak a szovjet tudomány nagyszerű diadalát kommentálták.” Akkoriban sokan azt jósozták, hogy a Szovjetunió egy-két éven belül a Holdra is eljuttatja úrhajósait, s ezzel behozhatatlanul megelőzi az USA-t. A ’62-es Aidát két év múlva, 1964-ben felújították, csupán a szereposztást frissítették fel néhány vendéggel: Amneris a bukaresti Elena Cernei, Radames a spanyol Alfonso La Morena, Amonasro az amerikai Edmund Hurschell volt.

A harmadik Aida-bemutatót 1968 augusztusában tartották, a címszerepet a kisinyovi ope-

A Dóm tér Aidái

Verdi Aidája az 1871-es kairói premier óta a világ nagy szabadtéri színpadjait is meghódította, és talán a nyaranta leggyakrabban bemutatott operává vált. Hatalmas botrányok és fantasztikus sikerek egyaránt fűződnek hozzá, a szegedi szabadtérin legendásan jó előadások születtek, így 1939-ben is, amikor először tűzték itt műsorra. Abban az évben volt a háború előtti utolsó nyári rendezvénytársaság. Az előadást Nádasdy Kálmán rendezte, Ferencsik János volt a dirigens, Harangozó Gyula készítette a koreográfiát és Fülöp Zoltán a díszleteket. A címszerepre Németh Mária-t hívták haza Bécsből, a további szerepeket az Operaház művészei alakították: Némethy Ella volt Amneris, Halmos János Radames, Kórhé Endre Ramfis, Losonczy György Amonasro, Lendvay Andor a király.

ra szopránja, az agrónómusból parlamenti képviselővé és énekesé lett Maria Biesu alakította, aki néhány év múlva a moszkvai Bolsoj sztárja lett. A Radamest éneklő Pedro Lavirgen korábban irodalmat tanított, a katedrálról került a bar-

celonai opera színpadára. Igazi világsztár, Peter Glossop, a Covent Garden baritonistája lépett fel Amonasro szerepében. Amneris Komlóssy Erzsébet, a főpap Gregor József, a főpapnő Karikó Teréz, a király Sinkó György volt. Az előadást –

amelynek díszletei Varga Mátyás, jelmezei Márk Tivadar tervei alapján készültek – Mikó András rendezte. Az opera főszereplőjének a kitűnő énekesek mellett is a karmester, Vaszy Viktort ítélte a kritika, az előadást pedig a szabadtéri játékok történetének addigi legmagasabb színvonalú és legkiforrottabb produkciójának. Azokban a napokban a nagypolitika izgatta legjobban a szegedieket is, Csehszlovákia körül már sűrűsödött a levegő...

Verdi remekművét a szabadtérin legutóbb 1977-ben mutatták be, akkor a nemzetközi énekesgárdát Pál Tamás dirigálta, az olasz Lorenza Canepa volt Aida, a drezdai opera mezzója, Gisela Schröter Amneris, a spanyol Francesco Ortiz Radames, a szófiai Nikola Szocsevicszi Amonasro. A többi szerepet az 1968-as előadás szegedi énekesei alakították, és immár harmadszor Mikó András volt a rendező. A jelmezeket ismét Márk Tiva-

dar, a díszletet Forray Gábor tervezte.

Az idei lesz az ötödik Aida-premier a szegedi dóm előtt. A szombati bemutató lenyűgöző, monumentális díszletei Csikós Attila, a jelmezek Vágó Nelly tervei alapján készültek. A próbák a rendező, Nagy Viktor irányításával pénteken kezdődtek el. Fodor Antal koreográfiáját már begyakorolva érkeztek meg az Operaház balett-táncosai. Gözörövel folynak a zenei próbák Piergiorgio Morandi vezetésével. A fiatal olasz karmesterről – Patané tanítványa volt – csupa felfokokat hallani az énekesektől. Aidát Szendrényi Katalin alakítja, újra láthatjuk a tavalyi Carmen szájait, Gail Gilmore-t Amneris-ként, Mario Malagninót Radames-ként. Amonasro Anatolij Fokanov, a király Szakály Péter, a főpapnő Erdélyi Erzsébet, Ramfis pedig a Szegeden rendkívül népszerű Airizer Csaba lesz.

H. Zs.